

KATTESKEEN

Hun stod ved køkkenvinduet og så ud i haven. Lugten af den regnvåde græsplæne trængte gennem det åbne vindue.

- Det drypper endnu, sagde hun. Det er underligt. De har en helt anden lyd nu.

- Hvad for nogen de?

- Dråberne. Dem, der falder i fuglebadet. Det lyder ikke som da det begyndte.

- Hvad begyndte?

Hun vendte sig om og så på ham. Han sad med begge hænder om kaffekoppen. Albuerne hvilede tungt på voksdugen.

- Regnen, sagde hun. Det har regnet hele natten.

- Du har sgu da ikke ligget vågen hele natten.

Hvad ved han om det, tænkte hun. Han lægger bare hovedet på puden. To minutter efter sover han som en sten. Sådan har han altid gjort. Han har det let.

Hun vendte sig og stirrede ud ad vinduet.

- Man kan også se det, sagde hun. Jorden er sort helt ind under stauderne. Og der står vand under roserne.

- Du har snorksovet, sagde han.

Hun var på nippet til at sige, at vel havde hun ej, men så tog hun sig i det. I dag var det bedst ikke at sige ham imod.

- Det *er* altså underligt, sagde hun, det med fuglebadet. Efterhånden som der kom mere og mere vand i, blev lyden anderledes. Jeg tror det trænger til at renses. Det er helt grønt af alger.

- Du tror da ikke, at algerne kan forandre lyden?

- Lad vær og vær dum, sagde hun. Jeg står jo bare og opdager det. Vi må se at rense det en af dagene.

- Skal det være nu? spurgte han og så op på køkkenuret. Klokken var et kvart i syv.

- Jeg sagde en af dagene, sagde hun og sukkede. Denne gang kunne det høres.

Tavsheden bredte sig i det lille spisekøkken. Den fyldte hende med en dum

fornemmelse. Dagen i dag skulle jo være anderledes, så hvorfor skulle de småskændes? Hvorfor kunne han ikke bare spørge, hvorfor hun havde ligget vågen? Hvad havde hun tænkt på? Hvorfor sad han bare der og var ligeglads?

Han skar en skive af franskbrødet.

- Skal jeg skære til dig også? spurgte han.

Hun rystede på hovedet. Hun var færdig med morgenmaden. Men det var nu ikke derfor, hun havde rejst sig.

Han lagde franskbrødet tilbage i posen og smurte smør på brødet. Så tog han marmeladen.

- Der er ingen ske, sagde han.

- Du kan tage katteskeen, sagde hun uden at vende sig.

Han så undrende på hendes ryg. Katteskeen?

- Den ligger i skuffen sammen med teskeerne.

Hun vidste ikke, hvorfor hun havde sagt katteskeen. Det var bare røget ud af munden på hende. Han kunne jo tage en hvilken som helst ske.

- Det er den med katten på skaftet, sagde hun, og da han ikke svarede, fortsatte hun: Det var den, hun altid ville have. Når vi glemte at lægge den frem til hende, så hentede hun den selv. Farmor, sagde hun, jeg vil have katteskeen. Men det kan du selvfølgelig ikke huske.

Han rejste sig langsomt og gik hen og trak bestikskuffen ud.

- Jo, sagde han, det kan jeg godt huske.

- Vel kan du ej.

- Så siger vi det. Hans stemme lød træt.

Han vil ikke tale om det, tænkte hun og så igen ud ad vinduet. Han har givet op. Han har fortrængt det.

Hun kunne høre, han rodede i skuffen. Da hun vendte sig, stod han med skeen i hånden.

- Vi burde tage os sammen og smide den væk, sagde han og så på hende med et resigneret træk om munden.

Hun var lige ved at ryste på hovedet ad ham. Hvordan kunne han mene det?

- Det var den ske, Louise altid ville have, sagde hun. Hun spiste med den, hver gang hun var her. Og det er Michaels dåbsske.

- Det ved jeg godt, sagde han. Der er buler der, hvor han har bidt i den.

- Man smider ikke en dåbsske væk, sagde hun i eet tonefald, der skulle fortælle, at den sag var afgjort.

Han stod et øjeblik og så på skeen uden at sige noget. Så vende han blikket mod hende.

- Hvorfor ikke? sagde han. De er ude af vores liv alle tre. Michael, Henriette, Louise. Der er ingen af dem, der nogen sinde kommer tilbage. Hvorfor vil du ikke indse det?

Han lukkede skuffen og satte sig. Uden at se på hende kom han marmelade på brødet. Bagefter slikkede han skeen ren.

En af hans uvaner, tænkte hun. Han har gjort det fra barn af, og han vokser aldrig fra det, selv om jeg har sagt det, jeg ved ikke hvor mange gange. Hun vendte sig fra ham og stirrede ud ad vinduet. Det sitrede i hendes ene mundvig. Hun ville have sagt det, mens de spiste morgenmad - det hun havde besluttet - men nu var stemningen ligesom ikke til det. Lad ham have kaffen i fred, jeg kan vende tilbage til det senere.

- Det nytter ikke noget, Else. Der er ikke noget, du og jeg kan gøre ved det. Hans stemme lød stadig træt, men der var også ømhed i den.

Hvad skulle hun svare? Mænd forstår sig på biler og mekanik. Når det gælder familien, forstår de ingenting. De accepterer bare tingene som de er, og færdig med det. De tror ikke, man kan ændre noget. De føler heller ingen smerte. Michael og Henriette har vi ikke set, siden de blev skilt. Louise heller ikke ... jeg forstår simpelt hen ikke, hvordan han kan affinde sig med det. Det er vores eneste søn og vores eneste barnebarn.

- Det nytter ikke noget, gentog han. Jeg ved godt, at loven giver os ret til at se Louise. Men når nu Henriette ikke vil give os lov, skal vi så tvinge det igennem med foged og alting? Man må bøje sig for kendsgerningerne. Det andet kommer der ikke noget godt ud af, heller ikke for Louise.

Det var som om hans stemme kom langt borte fra. Hun sukkede igen. Kendsgerninger? Hvorfor skulle de ikke kunne erstattes af nogle andre kendsgerninger?

- Det er uretfærdigt, sagde hun. Det er også uretfærdigt over for Louise. Hvorfor skal hun miste sin farmor?

Han svarede ikke, trak bare på skuldrene. Han var ikke ligeglad, det vidste hun. Men hvorfor er han så opgivende?

- Hun mister også en farfar, sagde hun. Hvorfor al den sorg og ulykke, bare fordi de to ikke kunne finde ud af det sammen?

- Det var Michael, der ikke kunne.

- Sådan ser du på det, sagde hun, men sådan hænger det ikke sammen.

Det var næsten to år siden, de var gået fra hinanden, men hun huskede det så tydeligt som var det i går.

- Du havde et mægtigt skænderi med Michael efter skilsmissen, fortsatte hun. Du beskyldte ham for at være en forkælet egoist, der var for umoden til at være gift, og siden har vi ikke set ham. Vi har mistet både en søn og et barnebarn, fordi du absolut skulle blande dig.

- Det var Michael, der ikke kunne finde ud af det, gentog han.

- Hvorfor var det så hende, der bestemte, at Louise ikke måtte se os? Hvordan vil du forklare det?

- Jeg kan ikke forklare det, sagde han, for det er en af de ting, jeg ikke forstår.

- Men det gør jeg, sagde hun. Du har altid kunnet se Michaels fejl, men aldrig hendes. Hun var bare den yndige svigerdatter med de store blå øjne og solskin i håret.

- Behøver vi diskutere det? spurgte han.

Hun så irriteret på ham, men så beherskede hun sig. Hendes plan skulle ikke gå i vasken. Og hun vidste jo med sig selv, at hun havde ret. Det kunne ikke bortforklares, at det var Henriettes skyld. Var det måske ikke hende, der i meget bestemte vendinger havde sagt, at nu var det slut. De skulle aldrig ses mere.

Stilheden hang og sitrede imellem dem. Kun afbrudt af kaffekoppens klirren

mod underkoppen. Så besluttede hun sig. Der var ingen grund til at vente.

- Det er hendes fødselsdag i dag, sagde hun.

Der gik et øjeblik, før han svarede, at det havde han glemt.

- Du ved ... jeg har aldrig været god til datoer, tilføjede han. Det lød som en undskyldning.

- Jeg har købt en gave, sagde hun.

- Det plejer du jo. Har du sendt den?

Hun tøvede et øjeblik, usikker på hvordan han ville reagere. Hun havde jo ikke sendt pakken. Så så hun direkte på ham.

- Jeg vil se mit barnebarn, sagde hun. Jeg har ikke set hende i to år. Vi tager ud til hende og afleverer den.

- Nå, sagde han. Så tog han øjnene til sig og tav.

Hun vidste ikke rigtig, hvordan det "nå" skulle fortolkes. Hvis han var uenig, hvorfor sagde han det så ikke?

- Du vil helst have, at vi holder op med de der gaver, sagde hun. Ikke sandt?

Det kom til at lyde hårdere, end hun havde tænkt sig, og hun fortrød det med det samme. Det var ikke på den måde, hun ville have præsenteret sin plan.

Han drejede hovedet og så på hende. Så sagde han stille: Det var ikke det, jeg sagde. Jeg synes også, det er uretfærdigt. De burde kunne finde ud af det, stille og roligt, men når det nu ikke kunne lade sig gøre ...

Han fuldendte ikke sætningen. I stedet rejste han sig og samlede servicet sammen på bakken og bar den hen på køkkenbordet og gav sig til at skylle af. Så fortsatte han i samme rolige tonefald: Jeg tror ikke, det er klogt. Henriette bliver stiktosset. Du risikerer at få din gave i hovedet igen.

- Det er ikke min gave, sagde hun. Det er vores. Og vi får den ikke i hovedet igen, det er jeg sikker på. I to år har vi sendt hende gaver til jul og til fødselsdag. De er aldrig kommet retur, vel?

Det svarede han ikke på. Han åbnede lågen under vasken og tog opvaskebaljen frem. Så lukkede han op for det varme vand og tog børsten. Da baljen var fuld, vendte han sig og så på hende.

- Skal det være i dag? spurgte han.

- Det er i dag, hun har fødselsdag.

Han nikkede. Så spurgte han, om det ikke ville være det mest fornuftige at ringe først, men det mente hun ikke. Det skulle komme som en overraskelse.

- Vi dukker simpelt hen op med gaven, så må det gå som det kan. Måske bliver det en god oplevelse for os alle sammen. Hvorfor ikke?

Da de stod foran gadedøren, og hun skulle trykke på knappen til dørtelefonen, rystede hun alligevel lidt på hånden. Nervøsiteten blev ikke mindre, da Henriette meldte sig, for efter at den første overraskelse havde lagt sig, var hun fuldstændig afvisende.

Men det *blev* en god oplevelse. For efter lidt snak frem og tilbage summede dørtelefonen, og lidt efter sad de oppe i lejligheden. Det blev en meget lang eftermiddag med mange undrende spørgsmål og tøvende svar. Lidt forlegent og søgende til at begynde med, men efterhånden med den gamle fortrolighed, de havde haft inden bruddet.

Det nåede at blive mørkt, inden de sagde farvel og gik ned for at tage bussen hjem. Ingen af dem sagde noget undervejs. Men de var knap stået af bussen, før hun måtte have luft. Ordene flød fra hende i en lind strøm.

- Det var nok et held, at Louise ikke var der, for så havde vi ikke kunnet tale så frit, sagde hun og så på ham. Og det var dig, der vrissede, at jeg ikke skulle regne med noget.

- Vrissede jeg?

- Ja du gjorde. Du er en rigtig lyslukker.

Hun sendte ham et smil, der sagde det modsatte. Hun var lykkelig over, at det var gået så godt. Det havde været en eftermiddag, der oversteg hendes vildeste forventninger. Men den sendte også lange skygger ind i hendes sind.

Det havde vist sig, at det var Michael, der var årsagen til det hele, og han havde sandelig ikke brugt fine metoder. Han havde simpelt hen forbudt Henriette

og Louise at have nogen som helst forbindelse med dem, på trods af alle regler. Han havde endda truet hende så meget, at hun havde overvejet at sende gaverne retur, men det havde hun nu ikke nænnet. Hun havde bare ikke sagt til Louise, at de var fra hendes bedsteforældre.

Henriette havde aldrig forstået hans bevæggrunde. Hun havde bare rettet sig efter ham, fordi hun var blevet bange for ham.

- Men nu kunne jeg altså fortælle hende, hvad der lå bag, sagde hun og så direkte på ham. At det simpelt hen var et oprør mod dig. For det var det jo, ikke sandt?

Han nikkede svagt, men svarede ikke. Han åbnede havelågen og lod hende gå først ind.

- Er du ked af, at jeg sagde det? spurgte hun.

- Næh, sagde han og trak på skuldrene. Det er jo lige meget nu. Vi får lov at se hende, så tit vi vil.

Da de havde spist og ordnet opvasken, blev han stående ved køkkenbordet.

- Det der med oprøret, sagde han. Så stoppede han, som om han havde fortrudt.

- Lad os glemme det, sagde hun. Måske løser det sig hen ad vejen.

Han nikkede.

- Det kan vi jo håbe, sagde han. Men der er noget, du skal vide, Else. Dagen efter det der store skænderi ... ja du må altså undskylde, men da bildte jeg dig ind, at jeg skulle til møde om efterlønnen, men sandheden er, at jeg tog hjem til ham. Jeg ville prøve at fortælle ham ... sådan helt stille og roligt ... at det ville tage livet af dig, hvis du ikke måtte se Louise. Det ville ikke røre ham, sagde han, og så væltede det ud af ham. Der var ikke det, der ikke var i vejen med dig. Jeg var bare latterlig. Men du ... du var et blævrende moderdyr. Han var dødtæt af din evindelige omklamring.

Han tav og så ned i køkkenbordet.

- Omklamring? Hendes stemme dirrede.

- Det var et af de ord han brugte, sagde han. Jeg har ikke lyst til at nævne de

andre. Han havde en fornemmelse af at blive kvalt, sagde han. Du sad på ham, følelsesmæssigt.

Så så han på hende med et trist udtryk i ansigtet.

- Du skulle åbenbart straffes. Hvordan skal man ellers forklare det? Det han sagde om dine åndsevner ...

Han fuldendte ikke sætningen. Hun så det trak i hans ene mundvig.

- Talte han også om dem? spurgte hun.

- Det var helt urimeligt, sagde han og lagde hånden tungt på køkkenbordet. Så smag jeg ham én. Og siden da har vi altså ikke set ham.

Der gik et langt øjeblik, hvor ingen af dem sagde noget. Så tilføjede han: Det var nok forkert af mig.

- Vel var det ej, sagde hun. Hun rejste sig og gik hen og lagde sin hånd oven på hans. De stod lidt. Så kom det bestemt fra hende: Jeg tager hjem til ham i morgen og snakker med ham.

- Hvad vil du sige? Hans stemme lød skeptisk.

- Jeg vil fortælle ham noget om forældres kærlighed til deres børn. Og bedsteforældres kærlighed til deres børnebørn.

Hun trak bestikskuffen ud og fandt katteskeen frem. Hun stod lidt og kiggede på den.

- Tror du han forstår det? spurgte han.

Hun så på ham. Så smilede hun.

- Ellers kommer han til at bide skeer med mig.

© Kaj Himmelstrup

kaj.himmelstrup@ mail.tele.dk